

UCHWAŁA NR XLI/ 724/14
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
z dnia 20 marca 2014r.

w sprawie przyjęcia raportu z działań podejmowanych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 w 2013 r.

NA PODSTAWIE:

- art. 14 ust. 1 pkt. 2 oraz art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 596 z późn. zm.),
- art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz 124).

§ 1

Przyjmuje się raport z działań podjętych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 w 2013 r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Sejmiku

Mieczysław Gębski

UZASADNIENIE

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124), samorząd województwa podejmuje i wspiera działania mające na celu przeciwdziałanie i zwalczanie narkomanii.

W myśl art. 11 ust. 1 cyt. ustawy raport z działań podjętych w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii winien być przedłożony sejmikowi województwa, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Uchwałą Nr XVI/297/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2012r. został przyjęty Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016.

RAPORT
z działań podejmowanych w ramach realizacji
Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016
w 2013r.

Wojciech Żelezicki

Ekspert Wojewódzki

ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii

Kielce
marzec 2014

Opracowanie: Departament Ochrony Zdrowia

Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	3
----------------------	---

Profilaktyka narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2013r.

2. Synteza działań podejmowanych przez poszczególne samorządy lokalne województwa świętokrzyskiego w 2012r.....	4
2.1. Działania profilaktyczne realizowane przez Kuratorium Oświaty w Kielcach.....	22
2.2. Działalność prewencyjna Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach.....	23
2.3. Współpraca Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi.....	27
2.4. Działania edukacyjno – informacyjne podejmowane przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w zakresie profilaktyki narkomanii	29
2.5. Realizacja Programu Wczesnej Interwencji „FreD Goes Net” oraz Programu Terapeutycznego „Candis”.....	30

Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna w zakresie przeciwdziałania narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2013r.

3. Wykonanie świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych.....	32
3.1. Działalność poradni/ośrodków leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim.....	40
3.2. Profilaktyczno-lecznicza działalność Aresztu Śledczego w Kielcach	44

Badania, monitoring i ewaluacja podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2013r.

4. Monitorowanie problemów narkotyków i narkomanii.....	46
5. Podsumowanie.....	47

1. Wprowadzenie

Podstawą prawną działań samorządu województwa związanych z przeciwdziałaniem narkomanii jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz 124). Zgodnie z art. 2 ust. 1 cyt. ustawy przeciwdziałanie narkomanii realizowane było poprzez kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej.

Ponadto, wytyczne do działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016 (Dz. U. z 2011r. Nr 78, poz. 428). W dokumencie wytyczne zostały: kierunki i rodzaje działań w zakresie przeciwdziałania narkomanii, harmonogram przyjętych działań, cele oraz sposoby ich osiągnięcia oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację i właściwe do podejmowania określonych działań. Wskazane obszary działań zostały ujęte w „Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016” (Uchwała Nr XVI/297/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2012r.) w 3 wiodących priorytetach:

- priorytet I – profilaktyka,
- priorytet II – leczenie, rehabilitacja, ograniczenie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna,
- priorytet III – badania, monitoring i ewaluacja podejmowanych działań.

Niniejszy raport stanowi zbiór informacji za 2013r. dotyczący problemu narkotyków i narkomanii w województwie świętokrzyskim.

Profilaktyka narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2013r.

W myśl art. 11 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii organ wykonawczy samorządu gminy opracowuje informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Na podstawie opracowanej w tym celu ankiety samorządy gminne zobowiązane są do przesłania przedmiotowych informacji do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Poprzez dokonanie analizy zawartych w kwestionariuszach informacji dokonano charakterystyki działań podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Obszary tematyczne są

zgodne z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 - 2016 (Dz. U. z 2011r. Nr 78, poz. 428) oraz Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 przyjętym do realizacji Uchwałą XVI/297/12 z dnia 30 stycznia 2012 r. przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego.

2. Synteza działań podejmowanych przez poszczególne samorządy lokalne województwa świętokrzyskiego w 2012r.

Z uwagi na fakt, iż kwestionariusze sprawozdawcze dotyczące realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii przesyłane są do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii przez samorządy lokalne w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja, w prezentowanym rozdziale dane zbiorcze dotyczą 2012 roku. Zebrane informacje uogólniono do podziału na powiaty.

Powiat buski

Obszar I profilaktyka

W powiecie buskim wszystkie gminy posiadają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii. W większości jest to wspólny program dla przeciwdziałania uzależnieniom. W 2012r. tylko jedna gmina przeprowadziła diagnozę problemu narkomanii. Siedem samorządów lokalnych wsparło finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Poprzez podejmowane inicjatywy zrealizowano : 21 różnych programów dla ok. 3 132 osób. Jeden samorząd wspierał finansowo rekomendowany program profilaktyczny tj. Program Unplugged. Samorządy lokalne wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej. Jeden samorząd wsparł programy obozów profilaktycznych. Żaden samorząd nie wspierał takich programów jak: FreD Goes net, Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej, Szkolna Interwencja Profilaktyczna, Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień. Cztery samorządy wspierały finansowo działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Działania oparły się m.in. upowszechnianiu materiałów informacyjno – edukacyjnych (dot. 3 gmin) oraz prowadzeniu edukacyjnej kampanii społecznej na temat problemu narkomanii. (dot. 4 gmin). Samorządy upowszechniały kampanię pt. „Narkotyki na

o mi to. Odleć z nami nie z narkotykami”, „Blżej siebie dalej od narkotyków”, „Zachowaj trzeźwy umysł” Dwie gminy organizowały szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Jedna gmina finansowała działania z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jeden samorząd upowszechniał informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Żaden samorząd nie dofinansował programów ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Żaden samorząd nie wspierał finansowo realizacji programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Żaden samorząd nie wspierał finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych.

Obszar III Badania i monitoring

Żaden samorząd nie realizował działań mających na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Jeden samorząd realizował działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat jędrzejowski

Obszar I profilaktyka

W powiecie jędrzejowskim wszystkie gminy posiadają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii. W większości jest to wspólny program dla przeciwdziałania uzależnieniom. Samorządy lokalne w 2012 r. nie przeprowadzały diagnozy problemu narkomanii. Pięć samorządów finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano 28 programów dla ok. 4 039 osób. Samorządy lokalne nie wspierały finansowo rekomendowanych programów profilaktyki uniwersalnej. Jeden samorząd wspierał finansowo programy profilaktyki selektywnej. Jeden samorząd wspierał tzw. inne programy, skierowane do dzieci i młodzieży w grup ryzyka oraz programy obozów profilaktycznych. Żaden samorząd nie wspierał takich programów jak: FreD Goes Net, Program

Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej, Szkolna Interwencja Profilaktyczna, Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień. Dwa samorządy finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. W dwóch samorządach finansowano opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych. Jeden samorząd prowadził edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Dwa samorządy organizowały szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Jeden samorząd finansował działania z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Samorządy nie upowszechniały informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Samorządy nie dofinansowały programów ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Samorządy nie wspierały finansowo realizacji programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Samorządy gmin nie wspierały finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Samorządy nie realizowały działań mających na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Samorządy nie realizowały działań mających na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat kazimierski

Obszar I profilaktyka

Samorządy posiadają opracowane gminne programy przeciwdziałania narkomanii lub wspólny gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. W większości jest to wspólny program dla przeciwdziałania uzależnieniom. Żaden samorząd nie przeprowadził diagnozy problemu narkomanii w 2012r. W ramach profilaktyki uniwersalnej zrealizowano:

15 programów, dla 987 osób. Żaden samorząd nie wspierał finansowo następujących programów: Archipelag skarbów, Fantastyczne możliwości, Program Domowych Detektywów, Program Wzmacniania Rodziny dla rodziców i młodzieży w wieku 10-14 lat, Program Unplugged, Szkoła Dla Rodziców i Wychowawców. Cztery samorzady wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej. Cztery samorzady wspierały: działalność profilaktyczno – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych, tzw. inne programy, skierowane do dzieci i młodzieży z grup ryzyka, programy obozów profilaktycznych oraz inicjatywy w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej. Jedna gmina wsparła program FreD Goes Net. W 2 gminach samorząd finansował działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Nie finansowano opracowania i nie upowszechniano materiałów informacyjno – edukacyjnych. Jeden samorząd prowadził edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii tj. „Zażywasz przegrywasz”. Samorzady nie organizowały szkoleń z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Samorzady nie finansowały działań z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jeden samorząd upowszechniał informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Żaden samorząd nie dofinansował programów ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Nie wspierano finansowo realizacji programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Nie wspierano finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Nie realizowano działań mających na celu monitorowanie epidemiologicznego problemu narkotyków i narkomanii. Nie realizowano działań mających na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat kielecki i miasto Kielce

Obszar I profilaktyka w tym miasto Kielce

Wszystkie samorzady gminne mają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii lub wspólny gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Trzy samorzady w 2012r. przeprowadziły diagnozę problemu narkomanii. Osiemnaście samorządów lokalnych wspierało finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Łącznie zrealizowano 92 programy dla 25 005 odbiorców. Trzy samorzady wspierały. Zrealizowano: programy Archipelag skarbów oraz Program Unplugged. Cztery samorzady wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej. Cztery samorzady wspierały: działalność profilaktyczną – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych, tzw. inne programy, skierowane do dzieci i młodzieży w grup ryzyka, programy obozów profilaktycznych oraz inicjatywy w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej. Jeden samorząd wsparł finansowo program pn. Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień. Szesnaście samorządów finansowało działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Siedem samorządów finansowało opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych. Dziewięć samorządów prowadziło edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii, w tym trzy samorzady przeprowadziły własną. Pięć samorządów organizowało lub dofinansowało szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Dwa samorzady finansowały działania z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Dziewięć samorządów upowszechniało informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Jeden samorząd dofinansował programy ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Jeden samorząd wspierał finansowo realizację programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Jeden samorząd wspierał finansowo działania z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Jeden samorząd realizował działania mające na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Trzy samorządy realizowały działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat konecki

Obszar I profilaktyka

W powiecie koneckim wszystkie gminy posiadają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii. W większości jest to wspólny program dla przeciwdziałania uzależnieniom. W 2012r. tylko jedna gmina przeprowadziła diagnozę problemu narkomanii. Pięć samorządów lokalnych wsparło finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Poprzez podejmowane inicjatywy zrealizowano: 25 różnych programów dla ok. 9 722 osób. Samorządy lokalne nie wspierały finansowo rekomendowanych programów profilaktyki uniwersalnej. Dwa samorządy wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej. Wspierano: działalność profilaktyczno – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych oraz tzw. inne programów, skierowane do dzieci i młodzieży w grup ryzyka, programy obozów profilaktycznych, a także inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej. Żaden samorząd nie wspierał takich programów jak: FreD Goes Net, Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej, Szkolna Interwencja Profilaktyczna, Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień. Dwa samorządy finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Działania oparły się na opracowaniu i upowszechnianiu materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz prowadzeniu edukacyjnej kampanii społecznej na temat problemu narkomanii. Ponadto jeden samorząd organizował szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Żaden samorząd nie finansował działań z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jeden samorząd upowszechniał informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Żaden samorząd nie dofinansował programów ograniczania szkód zdrowotnych związanych

z używaniem narkotyków. Jeden samorząd wspierał finansowo realizację programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Żaden samorząd nie wspierał finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Jeden samorząd realizował działania mające na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Jeden samorząd realizował działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat opatowski

Obszar I profilaktyka

Gminy posiadają opracowany gminny program przeciwdziałania narkomanii lub wspólny gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. Samorzady nie przeprowadzały diagnozy problemu narkomanii w 2012r. Sześć samorządów wspierało finansowo programy profilaktyki uniwersalnej, dzięki temu zrealizowano 23 programy dla ok. 2 833 osób. Jeden samorząd lokalny wsparł finansowo Program Unplugged. Dwa samorzady lokalny wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej. Dwa samorzady wspierały inicjatywy w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej oraz działalność profilaktyczną – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych. Jeden samorząd wsparł program pt. Szkolna Interwencja Profilaktyczna. Trzy samorzady finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Trzy samorzady finansowały opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych. Trzy samorzady prowadziły kampanię społeczną. Jeden samorząd organizował lub dofinansował szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Samorzady nie finansowały działań z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jeden

samorząd upowszechniał informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Samorzady nie dofinansowały programów ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Samorzady nie wspierały finansowo realizację programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Samorzady gminy nie wspierały finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Dwa samorzady realizowały działania mające na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Samorzady nie realizowały działań mających na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat ostrowiecki

Obszar I profilaktyka

Samorzady posiadają program przeciwdziałania narkomanii lub wspólny gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. W większości jest to wspólny program dla przeciwdziałania uzależnieniom. Dwa samorzady w 2012 r. przygotowały diagnozę problemu narkomanii. Trzy samorzady lokalne wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano łącznie: 12 liczba programów dla ok. 1 881 osób. Żaden samorząd nie wspierał takich programów jak: FreD Goes net, Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej, Szkolna Interwencja Profilaktyczna, Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień. Dwa samorzady wspierał finansowo programy profilaktyki selektywnej. Dwa samorzady wspierały finansowo: działalność profilaktyczno – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych, programy wczesnej interwencji FreD Goes Net oraz Szkolna Interwencja Profilaktyczna, programy profilaktyki selektywnej w miejscowościach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki), tzw. innych programów, skierowanych do dzieci i młodzieży w grup ryzyka, programy obozów profilaktycznych oraz inicjatywy w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej. Trzy samorzady finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Wymienione

działania realizowano poprzez opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych, prowadzenie edukacyjnej kampanii społecznej na temat problemu narkomanii. Samorzady nie organizowały szkoleń z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Jeden samorząd finansował działania z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jeden samorząd finansował działania z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Żaden samorząd nie dofinansował programów ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Żaden samorząd nie wspierał finansowo realizacji programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Żaden samorząd nie wspierał finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Żaden samorząd nie realizował działań mających na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Jeden samorząd realizował działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat pińczowski

Obszar I profilaktyka

Wszystkie samorzady posiadają gminny program przeciwdziałania narkomanii lub wspólny gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. W większości jest to wspólny program dla przeciwdziałania uzależnieniom. Dwa samorzady w 2012 r. Jeden samorząd w 2012 r. przeprowadził diagnozę problemu narkomanii. Wszystkie samorzady wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Dzięki temu zrealizowano łącznie: 34 programy dla ok. 2 630 osób. Jeden samorząd wsparł finansowo program Archipelag

skarbów. Dwa samorządy wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej. Dwa samorządy wspierały działalności profilaktyczno – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych oraz wspierało programy skierowane do dzieci i młodzieży w grup ryzyka, wspierało programy obozów profilaktycznych oraz wspierały inicjatywy w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej. Dwa samorządy finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Samorządy powiatu nie finansowały opracowania i upowszechniania materiałów informacyjno – edukacyjnych. Dwa samorządy prowadziły edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jeden samorząd organizował lub dofinansował szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Jeden samorząd finansował działania z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jeden samorząd upowszechniał informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Samorządy nie dofinansowały programów ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Samorządy nie wspierały finansowo realizacji programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Samorządy nie wspierały finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Samorządy nie realizowały działań mających na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Jeden samorząd realizował działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat sandomierski

Obszar I profilaktyka

Samorządy powiatu sandomierskiego posiadają programy przeciwdziałania narkomanii. W większości jest to wspólny program dla przeciwdziałania uzależnieniom. W 2 samorządach lokalnych w 2012 r. była przeprowadzona diagnoza problemu narkomanii. Sześć samorządów wspierało finansowo programy profilaktyki uniwersalnej dzięki czemu zrealizowano łącznie 18 programów dla ok. 7 744 osób. Jeden samorząd wspierał Program Unplugged. Dwa samorzady wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej. Dwa samorzady wspierały: programy, skierowane do dzieci i młodzieży w grup ryzyka, działalność profilaktyczną – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych, programy obozów profilaktycznych oraz inicjatywy w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej. Samorzady nie wspierały programów takich jak: FreD Goes Net, Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej, Szkolna Interwencja Profilaktyczna, Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień. Pięć samorządów finansowało działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Pięć samorządów finansowało opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych. Cztery samorzady prowadziły edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii tj. „Zachowaj trzeźwy umysł” oraz „Narkotyki? Na co mi to?”. Cztery samorzady organizowały szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Jeden samorząd finansował działania z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jeden samorząd upowszechniał informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Samorzady nie dofinansowały programów ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Samorzady nie wspierały finansowo realizacji programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Samorzady nie wspierały finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Samorządy nie realizowały działań mających na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Dwa samorządy realizowały działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat skarżyski

Obszar I profilaktyka

Samorządy gminne mają opracowane gminny program przeciwdziałania narkomanii lub wspólny gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. W większości jest to wspólny program dla przeciwdziałania uzależnieniom. W 2012 w samorządy nie opracowywały diagnozy problemu narkomanii. Cztery samorządy lokalne wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej dzięki czemu zrealizowano łącznie:

- 17 programów dla ok. 4 946 osób. Jeden samorząd wsparł finansowo programy pt: Archipelag skarbów i Program Wzmacniania Rodziny dla rodziców i młodzieży w wieku 10-14 lat. Jeden samorząd wspierał finansowo programy profilaktyki selektywnej. Jeden samorząd wspierał działalność profilaktyczną – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych, tzw. inne programy, skierowane do dzieci i młodzieży w grup ryzyka, programy obozów profilaktycznych oraz inicjatywy w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej. Jeden samorząd wspierał finansowo Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej oraz Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień. Jeden samorząd finansował działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Jeden samorząd finansował opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych. Jeden samorząd prowadził edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jeden samorząd organizował lub dofinansował szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Jeden samorząd finansował działania z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jeden

samorząd upowszechniał informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Żaden samorząd nie dofinansował programów ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Jeden samorząd wspierał finansowo realizację programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Żaden samorząd nie wspierał finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Żaden samorząd nie realizował działań mających na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Żaden samorząd nie realizował działań mających na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat starachowicki

Obszar I profilaktyka

Samorzady lokalne posiadają opracowane gminne programy przeciwdziałania narkomanii lub wspólny gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. W 2012r. W jednym samorządzie była przeprowadzona diagnoza problemu narkomanii. Trzy samorzady wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej dzięki czemu zrealizowano łącznie: 15 programów dla ok. 5 046 osób. Samorzady nie wspierały rekomendowanych programów: Archipelag skarbów, Fantastyczne możliwości, Program Domowych Detektywów, Program Wzmacniania Rodziny dla rodziców i młodzieży w wieku 10-14 lat, Program Unplugged, Szkoła Dla Rodziców i Wychowawców. Jeden samorząd wspierał: działalność profilaktyczno – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych, programów wczesnej interwencji FreD Goes Net, Szkolna Interwencja Profilaktyczna oraz inicjatywy w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej. Jeden samorząd finansował działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Jeden samorząd finansował opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych. Dwa samorzady prowadziły edukacyjną kampanię społeczną na temat

problemu narkomanii. Jeden samorząd organizował szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Jeden samorząd finansował działania z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jeden samorząd upowszechniał informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Żaden samorząd nie dofinansował programów ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Żaden samorząd nie wspierał finansowo realizacji programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Żaden samorząd nie wspierał finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Żaden samorząd nie realizował działań mających na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Jeden samorząd realizował działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat staszowski

Obszar I profilaktyka

Samorzady gminie posiadają gminny program przeciwdziałania narkomanii lub wspólny gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. W większości jest to wspólny program dla przeciwdziałania uzależnieniom. W 2012r. w dwóch gminach przeprowadzana była diagnoza problemu narkomanii. Sześć samorządów lokalnych wspierało finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Zrealizowano łącznie 23 programy dla 2 842 odbiorców. Jeden samorząd wspierał finansowo program Archipelag skarbów oraz Szkoła Dla Rodziców i Wychowawców. Dwa samorzady wsparły finansowo programy profilaktyki selektywnej. Dwa samorzady wspierały działalność profilaktyczną – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych. Jeden samorząd wspierał wspieranie inicjatyw w zakresie pomocy

psychologicznej i prawnej. Żaden samorząd nie wspierał finansowo programów: FreD Goes Net, Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej, Szkolna Interwencja Profilaktyczna, Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień. Trzy samorządy finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Jeden samorząd finansował opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych. Trzy samorządy prowadziły edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii, w tym dwa samorządy prowadziły własną kampanię społeczną. Dwa samorządy organizowały lub dofinansowały szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Żaden samorząd nie finansował działań z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Dwa samorządy upowszechniały informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Żaden samorząd nie dofinansował programów ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Żaden samorząd nie wspierał finansowo realizacji programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Żaden samorząd nie wspierał finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Jeden samorząd realizował działania mające na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Dwa samorządy realizowały działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Powiat włoszczowski

Obszar I profilaktyka

Samorządy posiadają opracowane gminne programy przeciwdziałania narkomanii lub wspólny gminny program przeciwdziałania uzależnieniom. W większości jest to wspólny

program dla przeciwdziałania uzależnieniom. Żaden samorząd nie przeprowadził diagnozy problemu narkomanii w 2012r. Żaden samorząd nie wspierał finansowo następujących programów: Archipelag skarbów, Fantastyczne możliwości, Program Domowych Detektywów, Program Wzmacniania Rodziny dla rodziców i młodzieży w wieku 10-14 lat, Program Unplugged, Szkoła Dla Rodziców i Wychowawców. Jeden samorząd wspierał finansowo programy profilaktyki selektywnej. Jeden samorząd wspierał działalność profilaktyczno – wychowawczą świetlic socjoterapeutycznych a także jeden samorząd wspierał program profilaktyki selektywnej w miejscowościach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki), programy obozów profilaktycznych oraz inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej. Żaden samorząd nie wspierał finansowo programów: FreD Goes Net, Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej, Szkolna Interwencja Profilaktyczna, Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień. Dwa samorzady finansowały działania z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Jeden samorząd finansował opracowanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych. Jeden samorząd prowadził edukacyjną kampanię społeczną na temat problemu narkomanii. Jeden samorząd organizował lub dofinansował szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

Żaden samorząd nie finansował działań z zakresu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków. Jeden samorząd upowszechniał informacje na temat placówek i programów dla osób uzależnionych. Żaden samorząd nie dofinansował programy ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków. Żaden samorząd nie wspierał finansowo realizacji programów ukierunkowanych na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych. Żaden samorząd nie wspierał finansowo działań z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III Badania i monitoring

Żaden samorząd nie realizował działań mających na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii. Żaden samorząd nie realizował działań mających na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

Podsumowanie:

Środki finansowe pochodzące z zezwoleń na sprzedaż alkoholu to główne źródło finansowania gminnych programów przeciwdziałania uzależnieniom. Samorządy lokalne województwa świętokrzyskiego wykazują zróżnicowaną aktywność w obszarze realizacji poszczególnych rodzajów profilaktyki uzależnień. Działania w większości zostały wykonane przy współpracy z organizacjami pozarządowymi. Główne działania koncertowały się na:

- realizacji programów profilaktyki uniwersalnej
- finansowaniu działań z zakresu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania temu zjawisku,
- organizacji oraz dofinansowanie szkoleń z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar I. Profilaktyka

- w województwie świętokrzyskim wszystkie urzędy gmin posiadają opracowany miejski/gminny program profilaktyczny w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Zazwyczaj jst. posiadały wspólny program profilaktyczny dla przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii,
- w 2012r. w ośmiu powiatach (dotyczy 13 z 102 gmin) została przeprowadzona diagnoza problemu narkomanii,
- w 2012r. w 12 powiatach (dotyczy 67 z 102 gmin) samorządy lokalne wspierały finansowo programy profilaktyki uniwersalnej. Najchętniej realizowane były: Archipelag skarbów, Fantastyczne możliwości, Program Domowych Detektywów, Program Wzmacniania Rodziny dla rodziców i młodzieży w wieku 10-14 lat, Program Unplugged, Szkoła Dla Rodziców i Wychowawców,
- w 2012r. w 12 powiatach (dotyczy 25 z 102 gmin) samorządy lokalne wspierały finansowo programy profilaktyki selektywnej i wskazującej. Najchętniej realizowane były programy

dotyczące działalności profilaktyczno – wychowawczej w świetlicach socjoterapeutycznych a także takie, które można prowadzić w miejscach o zwiększonym narażeniu na kontakt z narkotykami (kluby, dyskoteki). W Ostrowcu Świętokrzyskim i Starachowicach realizowany był program: FreD Goes Net,

- we wszystkich powiatach (dotyczy 47 z 102 gmin) zostały zorganizowane różnorodne działania mające na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Działania oparły się m.in. upowszechnianiu materiałów informacyjno – edukacyjnych, prowadzeniu edukacyjnej kampanii społecznej na temat problemu narkomanii, organizowania szkoleń z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną.

Obszar II. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna

- w 7 powiatach (dotyczy 10 z 102 gmin) zostały podjęte działania mające na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków (przykład działań: inicjowanie powstawania nowych placówek ambulatoryjnych, rozwój i modernizacja bazy materialnej zakładów prowadzących leczenie i rehabilitację osób uzależnionych od narkotyków lub używających ich w sposób szkodliwy, finansowanie programów pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w placówkach leczenia uzależnień, wspieranie programów kierowanych do specyficznych grup odbiorców np. ofiar przemocy, sprawców przemocy, wspieranie obozów i turnusów rehabilitacyjnych),

- we wszystkich powiatach (dotyczy 78 z 102 gmin) były upowszechniane informacje na temat placówek i programów przeznaczonych dla osób uzależnionych,

- w 3 powiatach (dotyczy 3 z 102 gmin) dofinansowano programy ograniczania szkód zdrowotnych związanych z używaniem narkotyków oraz realizowano programy ukierunkowane na zmniejszenie marginalizacji społecznej wśród osób używających narkotyków szkodliwie oraz osób uzależnionych (przykład działań: programy wymiany igieł i strzykawek, noclegowanie dla osób uzależnionych, programy dyskotekowe tzw. party working, obozy i turnusy rehabilitacyjne, dzienne programy pomocy medycznej i socjalnej dla czynnych użytkowników narkotyków),

- w 2 powiatach (dotyczy 2 z 102 gmin) odbyły się działania z zakresu rozwoju zawodowego pracowników zatrudnionych w placówkach prowadzących leczenie i rehabilitację.

Obszar III. Badania i monitoring

- w 4 powiatach (dotyczy 5 z 102 gmin) realizowano działania mające na celu monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii,
- w 8 powiatach (dotyczy 13 z 102 gmin) realizowano działania mające na celu monitorowanie postaw społecznych na temat problemu narkotyków i narkomanii.

2.1. Działania profilaktyczne realizowane przez Kuratorium Oświaty w Kielcach w 2013r.

W czerwcu 2013r. został przeprowadzony monitoring działań profilaktycznych szkół z terenu woj. świętokrzyskiego. Badanie dotyczyło m.in. doświadczeń dzieci i młodzieży z dopalaczami i kontaktu z narkotykami. „Raport z monitoringu działań profilaktycznych szkół z terenu województwa świętokrzyskiego” został opublikowany na stronie Kuratorium Oświaty w Kielcach. Ponadto, w zakresie przeciwdziałania narkomanii Kuratorium Oświaty w Kielcach przystąpiło do ogólnopolskiego programu profilaktycznego Komendy Głównej Policji „Profilaktyka a Ty” (PaT). Z inicjatywy Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty program PaT został zaprezentowany podczas Targów Edukacyjnych w Kielcach wszystkim kuratorom oświaty z całego kraju, pedagogom, wychowawcom i partnerom resortu edukacji województwa świętokrzyskiego. Grupa teatralna PaT z Włoszczowy przedstawiała spektakl edukacyjno – profilaktyczny „Sekret” skierowany do młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Kuratorium Oświaty w Kielcach było współorganizatorem wojewódzkiego finału programu PaT zorganizowanego w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach.

W ramach działań profilaktycznych Kuratorium Oświaty w Kielcach zamieściło na stronie internetowej wykaz telefonów zaufania w województwie świętokrzyskim oraz dziecięcy telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka. Należy nadmienić, iż podczas wizyt w szkołach wizytatorzy w trybie nadzoru pedagogicznego kontrolują przestrzeganie prawa

oświatowego w tym obowiązek szkół do opracowania i realizowania szkolnego programu profilaktyki i podstawy programowej.

2.2. Działalność prewencyjna Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach w 2013r. Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach w 2013 roku

Głównym celem Policji świętokrzyskiej jest ujawnianie grup i osób produkujących oraz rozprowadzających narkotyki. Duże ośrodki miejskie to miejsca gdzie najczęściej napotyka się na przestępczość narkotykową. Jednak nie ma powiatu na terenie województwa, który z tym problemem się nie spotyka.

Dzięki pracy wyspecjalizowanych struktur policyjnych i ich skutecznym działaniom ograniczona jest dostępność na terenie województwa do wszystkich rodzajów narkotyków od kokainy, poprzez amfetaminę, tabletki ekstazy, haszysz, marihuanę i LSD.

W 2013 roku wszczęto 568 postępowań w sprawach o przestępstwa narkotykowe (539 w 2012 r.). Stwierdzono 2045 przestępstw (2741 w 2012 r.).

Tabela 1. Postępowania w sprawach o przestępstwa narkotykowe

	2012	2013
Postępowania wszczęte	539	568
Przestępstwa stwierdzone	2741	2045
Wykrywalność	97,5	95,6

Źródło: Biuletyn informacyjny WWK KWP

Najwięcej, bo aż 591 zaistniało przestępstw udzielania środków odurzających lub substancji psychotropowych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej (art. 59 w/w ustawy). Ponadto stwierdzono 872 przestępstw posiadania narkotyków (art. 62 ust. 1 i 3) oraz 36 przypadków posiadania znacznej ich ilości (art. 62 ust.2); 366 przestępstw nieodpłatnego udzielania środków odurzających lub substancji psychotropowych innym osobom (art. 58); 94 nielegalnych uprawy maku lub konopi (art. 63 ust. 1), 25 przypadków nielegalnego

wprowadzania do obrotu narkotyków (art. 56 ust. 1 i 2) oraz 29 przypadków nielegalnego wprowadzania do obrotu znacznej ilości narkotyków (art. 56 ust. 3).

Policjanci zwalczający przestępczość narkotykową najczęściej na terenie województwa zabezpieczają: marihuanę, amfetaminę, haszysz, tabletki ekstazy oraz konopie indyjskie.

Tabela 2. Rodzaje zabezpieczonych narkotyków

Rodzaj	Ilość zabezpieczonych narkotyków	
	2012	2013
Marihuana	43,4 kg	15,5 kg
Amfetamina	17,6 kg	23,1 kg
Haszysz	675,9 g	356 g
Ekstazy	1578 szt.	142 szt.
Konopie	1150 roślin	1273 roślin

Źródło: Wydział Kryminalny KWP w Kielcach

Z uwagi na powyższe dane statystyczne, odnoszące się dla woj. świętokrzyskiego jak również aktualne trendy, wskazują, że problem przestępczości narkotykowej istnieje, a jego zwalczanie stanowi jeden z najważniejszych priorytetów dla organów ścigania.

Oprócz działań ukierunkowanych bezpośrednio na zwalczanie przestępczości narkotykowej, świętokrzyscy policjanci prowadzali akcje na rzecz uświadamiania dzieci i młodzieży o konsekwencjach wynikających z nieprzestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych. Przykładowe przedsięwzięcia w zakresie przeciwdziałania narkomanii na terenie woj. świętokrzyskiego:

- w ramach obchodów XI Świętokrzyskich Dni Profilaktyki przeprowadzono szkolenie dla słuchaczy ostatniego toku Wyższego Seminarium Duchownego, przy ul. Jana Pawła II Kielcach. Zajęcia miały na celu uświadomienie studentów,
- podczas konferencji zorganizowanej Starostwie Powiatowym w Busku – Zdroju podejmowano problematykę dotyczącą bezpieczeństwa w szkołach. Policjanci wskazali jaką można ponieść odpowiedzialność prawną wynikającą z łamania ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz omówili rodzaje środków odurzających i substancji psychotropowych pod kątem ich rozpoznawania. Poruszono także zagadnienie dotyczące odpowiedzialności prawnej osób nieletnich. W spotkaniu uczestniczyli m.in. pedagodzy i nauczyciele,

- rodzice uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Busku - Zdroju im. Tadeusza Kościuszki poznawali konsekwencje prawne związane z posiadaniem, handlowaniem, produkcją i udostępnianiem narkotyków,
- w Buskim Samorządowym Centrum Kultury odbyła się konferencja na temat: „Jak budować bezpieczny klimat w szkole we współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym?”. Celem spotkania było wspólne wypracowanie działań za rzecz podniesienia bezpieczeństwa w szkołach. W konferencji udział wzięli nauczyciele, pedagodzy, psychologzy, rodzice, przedstawiciele instytucji pomocowych, uczniowie oraz zaproszeni goście. Podczas spotkania omówiono min. współdziałanie policji i nauczycieli w zakresie poprawy bezpieczeństwa na terenie szkół. Zgromadzeni goście mieli okazję obejrzeć spektakl edukacyjno-profilaktyczny dot. uzależnienia od narkotyków pt. „Sekret”, przedstawiony przez kielecką grupę uczniów działającą pod nazwą „PaT”,
- policjanci z KPP w Jędrzejowie w Zespole Placówek Oświatowych w Nagłowicach, Specjalistycznym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Węglińcu, Zespole Szkół w Wodzisławiu, Zespole Szkół w Krzelowie oraz w Szkołach Podstawowych w Lubczy, Sobkowie i Sokołowie przeprowadzili spotkania pod hasłem "Narkotyki", w których wzięły udział grona pedagogiczne. Podczas spotkania omówiono rodzaje narkotyków ich działanie oraz symptomy zewnętrzne mogące świadczyć o ich zażywaniu,
- funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Kielcach przeprowadzili zajęcia z młodzieżą Zespołu Szkół Elektrycznych w Kielcach. Spotkanie miało na celu ograniczenie inicjacji wśród młodych ludzi używania substancji psychoaktywnych tj. alkohol, tytoń, narkotyki. W trakcie zajęć policjanci przybliżyli prawno-karne aspekty narkomanii. Przestrzegali, iż zażywanie narkotyków nie pozostaje bez wpływu na zdrowie fizyczne i psychiczne człowieka, wskazali placówki świadczące pomoc osobom uzależnionym,
- funkcjonariusze z Komendy Miejskiej Policji oraz II Komisariatu Policji w Kielcach, przeprowadzili szkolenie rady pedagogicznej Zespołu Szkół dla Młodzieży i Dorosłych w Kielcach, w zakresie rozpoznawania i działania na organizm człowieka środków odurzających i substancji psychoaktywnych. W trakcie spotkania, policjanci za pomocą prezentacji multimedialnej oraz walizki z atrapami narkotyków „Drug-Box”, omówili rodzaje środków odurzających, ich wpływ na organizm człowieka oraz prawno karne aspekty narkomanii. Policjanci przypomnieli procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością

i demoralizacją. Do dyspozycji nauczycieli pozostawiono poradniki dla rodziców "Szukaj porozumienia ze swoim dzieckiem - Bliżej siebie dalej od narkotyków",

- policjanci z KPP w Pińczowie wspólnie z pracownikami Państwowego Inspektoratu Sanitarnego w Busku Zdroju zorganizowali spotkania z uczniami SP nr 1 w Pińczowie, których tematem przewodnim była szkodliwość i skutki zażywania oraz bezprawność posiadania i udzielania narkotyków i dopalaczy. W programie spotkań uwzględniono pogadankę, prezentację multimedialną i filmową,

- policjanci z KPP w Pińczowie wspólnie z pracownikami Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pińczowie zorganizowali w punkcie środowiskowym przy MGOPS finał konkursu artystycznego pn. „Narkotyki Gubią - Moje Życie Wolne od Uzależnień”. Dzieci prezentowały przygotowane wcześniej prace plastyczne, wiersze i filmy o tematyce dotyczącej szkodliwości narkotyków i alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu. W okresie poprzedzającym konkurs, temat narkotyków i dopalaczy był omawiany podczas przeprowadzanych spotkań z dziećmi i młodzieżą,

- w dniu 18 stycznia 2013 r. zawarto porozumienie pomiędzy Komendą Powiatową Policji w Skarżysku - Kamiennej a bezpośrednim wykonawcą, ekspertem ds. Wdrażania projektu „Fred Goes Net” - przedstawicielem Stowarzyszenia Pomocy „Arka Noego”. Przedmiotem porozumienia jest współpraca dotycząca realizacji na terenie gminy Skarżysko -Kamienna programu wczesniej interwencji wobec młodych osób, które zostały odnotowane w związku z używaniem alkoholu i narkotyków. Odbyło się szkolenie dla dzielnicowych nt. celu programu i jego podstawowych założeń,

- przeprowadzono spotkanie z pedagogami i wychowawcami z Domu Dziecka „Przystań” w Skarżysku – Kamiennej dot. przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi wśród podopiecznych. W spotkaniu uczestniczył przedstawiciel Stowarzyszenia „Arki Noego”. Spotkanie zostało wzbogacone poprzez prezentację przedmiotów używanych przez młodzież do zażywania narkotyków. Spotkania, gdzie omówiono zasady odpowiedzialności karnej nieletnich, założenia programu „Fred Goes Net” oraz rozdano materiały profilaktyczne nt. narkotyków, miały miejsca w Zespole Placówek Edukacyjno-Wychowawczych, Zespole Szkół Samochodowo-Uslugowych i w Gimnazjum nr 3 w Skarżysku – Kamiennej,

- policjanci z Komendy Powiatowej Policji we Włoszczowie uczestniczyli w spotkaniu z rodzicami uczniów ZSP nr. 3 we Włoszczowie. Funkcjonariusze omówili także zagrożenia, jakie niesie za sobą zażywanie narkotyków i dopalaczy. Poruszyli również temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne w myśl przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

W listopadzie 2013 r. temat ten był poruszony z nauczycielami w/w szkoły poszerzony o informacje jak rozpoznać ucznia, który jest pod wpływem narkotyków oraz jak się zachować w przypadku podejrzenia, że któryś z uczniów zażywa bądź sprzedaje niedozwolone środki.

Świętokrzyska Komenda Policji w swoich działaniach wysuwa na pierwszy plan realizację zadań, w wyniku których zwalcza przestępczość narkotykową oraz podejmuje i promuje profilaktykę, ograniczającą zjawisko narkomanii. Zdarzenia kryminalne dotyczące przestępczości narkotykowej są poddawane bieżącej analizie w celu wypracowania nowych metod i podniesienia efektywności prowadzonych działań.

Ważną rolę w podejmowanych przedsięwzięciach jest współpraca międzyinstytucjonalna pomiędzy podmiotami realizującymi zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii na terenie woj. świętokrzyskiego.

2.3. Współpraca Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi

W ramach ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn zm.) oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w Departamencie Ochrony Zdrowia przeprowadzono otwarte konkursy ofert w zakresie zwalczania narkomanii. Realizatorami zadania publicznego pt. „Wspieranie i realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami oraz ich rodziców i osób realizujących zadania profilaktyczne (np. nauczyciele, kadra placówek opiekuńczo – wychowawczych, pracownicy socjalni, policjanci z wydziałów prewencji)” były następujące organizacje pozarządowe: Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”, Świętokrzyskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym „Kuźnia”, Świętokrzyski Klub Abstynentów „Raj”, Stowarzyszenie „Padre” Profilaktyka, Aktywne Działanie, Rozwój i Edukacja, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Opieki Zdrowotnej im. Andrzeja Górnisiewicza.

Na wsparcie realizacji zadania publicznego przeznaczono kwotę 45 000,00 zł., dzięki czemu poszczególne organizacje pozarządowe wykonały następujące działania:

1. Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie” zadanie pn. „Wspieranie i realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami oraz ich rodziców i osób realizujących zadania profilaktyczne (np. nauczyciele,

kadra placówek opiekuńczo – wychowawczych, pracownicy socjalni, policjanci z wydziałów prewencji)” realizowało w Młodzieżowym ośrodku Wychowawczym w Rembowie. Wiodącym założeniem była nauka umiejętności intrapsychicznych i interpersonalnych beneficjentów. W wyniku przeprowadzenia projektu odbiorcom zadania została przekazana wiedza dotycząca uzależnienia od środków psychoaktywnych. Młodzież zapoznawała się z mechanizmami i objawami uzależnienia, uczestniczyła w warsztatach uczących umiejętności: radzenia sobie ze złością, podnoszenia poczucia własnej wartości oraz asertywności. Ponadto działania miały charakter otwarty i nowo przybywający wychowankowie Ośrodka mogli dołączyć do projektu. Programem zostało objętych 48 wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Rembowie.

Ponadto w ramach realizacji zadania w 4 szkołach zorganizowano spotkania dla kadry pedagogicznej. Przeprowadzono 12 spotkań. Szkoły biorące udział w projekcie to: Zespół Szkół Ogólnokształcących w Morawicy, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Daleszycach, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Oblęgorku, Szkoła Podstawowa w Rudzie Strawczyńskiej. Poprzez realizację zadania nauczyciele i pedagodzy nabyli wiedzy z zakresu narkomanii, poznali specyfikę okresu dojrzewania młodzieży, uczyli się: w jaki sposób rozpoznawać mechanizmy uzależnienia wśród młodzieży oraz promowania zdrowego stylu życia.

2. Świętokrzyskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym „Kuznia” w trakcie realizacji zadania „Wspieranie i realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami oraz ich rodziców i osób realizujących zadania profilaktyczne (np. nauczyciele, kadra placówek opiekuńczo – wychowawczych, pracownicy socjalni, policjanci z wydziałów prewencji)” przeszkoliło realizatorów programu Unplugged. Dzięki temu w kilkunastu szkołach województwa świętokrzyskiego będzie mógł być realizowany program profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, papierosów, narkotyków) „Unplugged”. W szkoleniu wzięło udział 28 nauczycieli ze szkół podstawowych i gimnazjów z terenu województwa świętokrzyskiego.

3. Świętokrzyski Klub Abstynentów „Raj” poprzez realizację zadania „Wspieranie i realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami oraz ich rodziców i osób realizujących zadania profilaktyczne (np. nauczyciele, kadra placówek opiekuńczo – wychowawczych, pracownicy socjalni, policjanci z wydziałów prewencji)” zrealizował autorski program profilaktyczny skierowany do młodzieży. W zajęciach uczestniczyło 300 beneficjentów. Podejmowane inicjatywy przyczyniały się do podniesienia poziomu wiedzy nt. szkodliwego działania narkotyków oraz poprawy relacji

interpersonalnych w środowisku domowym. Ponadto młodzież miała okazję do nabywania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

4. Celem realizowanego przez Stowarzyszenie „Padre” Profilaktyka, Aktywne Działanie, Rozwój i Edukacja zadania „Wspieranie i realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami oraz ich rodziców i osób realizujących zadania profilaktyczne (np. nauczyciele, kadra placówek opiekuńczo – wychowawczych, pracownicy socjalni, policjanci z wydziałów prewencji)” było m.in. pogłębianie wiedzy personelu realizującego zadania profilaktyczne w obszarze profilaktyki narkomanii, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dot. narkotyków oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów związanych z używaniem narkotyków przez dziecko. W wyniku realizacji zadania przeprowadzono 75 godzin zajęć dla młodych ludzi stosujących substancje psychoaktywne, 18 godzin zajęć adresowanych do rodziców dzieci stosujących szkodliwe substancje psychoaktywne oraz przygotowano konferencję.

5. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Opieki Zdrowotnej im. Andrzeja Górnisiewicza poprzez realizację zadania „Wspieranie i realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami oraz ich rodziców i osób realizujących zadania profilaktyczne (np. nauczyciele, kadra placówek opiekuńczo – wychowawczych, pracownicy socjalni, policjanci z wydziałów prewencji)” przyczyniało się do podniesienia świadomości dotyczącej życia bez nałogów wśród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na terenie powiatu ostrowieckiego i opatowskiego oraz szerzenie wiedzy w zakresie propagowania zdrowotnego stylu życia, zwłaszcza bez nałogów. Działania zrealizowane zostały poprzez zorganizowanie konkursu na esej promujący życie bez nałogów, przygotowanie kampanii promocyjnej działania oraz wydanie publikacji z esejami, którą rozesłano do szkół w celach edukacyjnych. W zajęciach udział wzięło ponad 180 osób z 7 szkół.

2.4. Działania edukacyjno – informacyjne podejmowane przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w zakresie profilaktyki narkomanii

W 2013r. zrealizowano szereg działań o charakterze edukacyjno - informacyjnym tj.:

➔ wypożyczano walizkę „Drug - Box” zawierającą atrapy narkotyków. Walizka była wykorzystywana na szkoleniach, prelekcjach, pogadankach dotyczących tematyki uzależnień

od substancji psychoaktywnych. Walizka „Drug - Box” była wypożyczana przez placówki oświatowe, policję, straż miejską z terenu całego województwa.

➔ dystrybuowano materiały edukacyjne dotyczące zjawiska narkomanii, których odbiorcami byli: Policja, Areszt Śledczy, organizacje pozarządowe, szkoły.

➔ podczas konferencji, która odbyła się w dniu 02.10.2013r. w Ministerstwie Zdrowia zaprezentowano działania jakie realizuje Zespół ds. realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na terenie województwa świętokrzyskiego oraz założenia harmonogramu realizacji zadań Województwa Świętokrzyskiego w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na 2014r. Organizatorem przedsięwzięcia było Krajowe Centrum ds. AIDS.

➔ podczas konferencji pt. „Metody i strategie profilaktyczne implementowane w przeciwdziałaniu narkomanii” zaprezentowano rekomendowane programy profilaktyczne oraz projekt „Promocja zdrowia w szkole”. Celem spotkania było dostarczenie wiedzy na temat skutecznych i sprawdzonych strategii w profilaktyce antynarkotykowej. Spotkanie adresowane było do pracowników samorządów lokalnych oraz innych osób pracujących w obszarze profilaktyki uzależnień. W konferencji udział wzięli eksperci: Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Świętokrzyskiego Kuratorium Oświaty oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, Departamentu Ochrony Zdrowia. Spotkanie odbyło się w Wojewódzkim Domu Kultury w dniu 10.12.2013r.

2.5. Realizacja Programu Wczesnej Interwencji „Fred Goes Net” oraz Programu Terapeutycznego „Candis”

Program „Fred Goes Net” oraz Candis realizowany był przez Stowarzyszenie Nauczycieli „Zdrowa Szkoła” w Starachowicach oraz przez Świętokrzyskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym „Kuźnia” z Ostrowca Świętokrzyskiego.

W trakcie realizacji programu przez starachowicką organizację zostały przeprowadzone indywidualne rozmowy motywujące z: uczniami- 59 osób; rodzicami 25 osób. Ponadto przeprowadzono warsztaty dla 4 grup - 57 uczniów (gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalne). Do udziału w programie beneficjenci kierowani byli ze: szkół, policji, OHP. Program cieszył się dużym zainteresowaniem na terenie miasta.

Z kolei w programie CANDIS uczestniczyło 6 dorosłych pacjentów (mężczyźni), z czego 4 przeszło cały program.

Odbiorcami programu Fred Goes Net realizowanego w Ostrowcu Św. było 57 osób w tym:

- osoby eksperymentujące z narkotykami – 42,
- osoby używające alkohol – 15.

Wobec beneficjentów zastosowano: indywidualną rozmowę motywującą - 27 godzin, warsztaty wczesnej interwencji - 26 godzin oraz ewaluację - 6 godzin. W trakcie pracy z pacjentami 9 osób zostało zdiagnozowanych jako osoby uzależnione i skierowane do innego programu.

W programie 74% respondentów przyznała się do użycia narkotyku minimum jeden raz w swoim życiu. Najczęściej była nim marihuana 56%. Dla 91 % osób „Fred Goes Net” był pierwszym programem profilaktyki narkotykowej, z którym się zetknęli.

Ponadto, program Candis realizowany był w punkcie konsultacyjnym Towarzystwa „Kuźnia” w Ostrowcu Św. ul. Sienkiewicza 66.

Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna w zakresie przeciwdziałania narkomanii w województwie świętokrzyskim w 2013r.

Zdrowotne konsekwencje zażywania narkotyków są jedne z najpoważniejszych ze wszystkich uzależnień. Wobec powyższego niezbędna jest nie tylko edukacja w celu zabiegania uzależnieniom, ale również świadczenie usług w zakresie leczenia uzależnień.

W rozdziale zostały zaprezentowane różnorodne działania podmiotów zajmujących się leczeniem osób szkodliwie używających lub uzależnionych od substancji psychoaktywnych w obszarze profilaktyki: uniwersalnej, selektywnej i wskazującej. Zebrane dane pochodzą z: Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR w Kielcach, Ośrodka Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano”, Poradni Leczenia Uzależnień „San Damiano”, Hostelu „Rivotort”, Poradni Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”, Ośrodka dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach, Poradni Leczenia Uzależnień w Starachowicach, Świętokrzyskiego Towarzystwa Zapobiegania Patologiom Społecznym „Kuźnia” oraz Aresztu Śledczego w Kielcach.

3. Wykonanie świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych

Realizacja świadczeń zdrowotnych w 2013r. w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w woj. świętokrzyskim udzielana była w trybie opieki stacjonarnej i ambulatoryjnej. Tabela nr 3 dostarcza wiedzy na temat:

- podmiotów leczniczych, które przedmiotowe świadczenia oferowały,
- zakontraktowaną liczbę świadczeń,
- zrealizowaną liczbę świadczeń
- zakontraktowaną wartość świadczeń,
- zrealizowaną wartość świadczeń.

Największą zrealizowaną liczbę świadczeń w zakresie świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol odnotowano w Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień, Stowarzyszenie MONAR, Kielce.

Największą zrealizowaną liczbę świadczeń w zakresie świadczenia rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych odnotowano w Ośrodku Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej.

Największą zrealizowaną liczbę świadczeń w zakresie świadczenia dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych udzielane w hostelu odnotowano w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach.

Tabela 3. Realizacja świadczeń zdrowotnych udzielonych w trybie stacjonarnej i ambulatoryjnej opieki w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych

Lp.	Nazwa świadczeniodawcy	Adres siedziby	Zakres świadczeń - nazwa	Zakontraktowane liczba	Zakontraktowane wartość	Realizacja liczba*	Realizacja wartość*
1	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie”	ul. Karczówkowska 36, Kielce	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Innych niż Alkohol	4 000,00	32 000,00 zł	5 488,00	43 904,00 zł
2	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie”	ul. Karczówkowska 36, Kielce	Świadczenia Rehabilitacyjne dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych	44 871,00	358 968,00 zł	52 216,00	417 728,00 zł
3	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie”	ul. Karczówkowska 36, Kielce	Świadczenia dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych Udzielane w Hostelu	15 433,00	123 464,00 zł	22 390,40	179 123,20 zł
4	Ośrodek Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Innych niż Alkohol	9 224,00	73 792,00 zł	9 136,00	73 088,00 zł
5	Ośrodek Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	Świadczenia dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych Udzielane w Hostelu	19 131,00	153 048,00 zł	18 631,20	149 049,60 zł
6	Ośrodek Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	Świadczenia Rehabilitacyjne dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych	47 113,00	376 904,00 zł	47 049,00	376 392,00 zł
7	Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Radomska 70, Starachowice	Program Leczenia Substytucyjnego	31 460,00	251 680,00 zł	32 928,00	263 424,00 zł
8	Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej	ul. Bednarska 3, Pińczów	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Innych niż Alkohol	10 025,00	80 200,00 zł	10 010,00	80 080,00 zł
9	Stowarzyszenie MONAR Hostel dla Osób Uzależnionych	Malików 150B, Kielce	Świadczenia dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych Udzielane w Hostelu	15 600,00	124 800,00 zł	14 419,20	115 353,60 zł
10	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży	Luta 4, Końskie	Świadczenia Rehabilitacyjne dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych	79 737,00	637 896,00 zł	80 987,00	647 896,00 zł
11	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień	Malików 150B, Kielce	Świadczenia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych Innych niż Alkohol	9 600,00	76 800,00 zł	10 497,00	83 976,00 zł

* – realizacja na podstawie danych przekazywanych przez świadczeniodawców

Źródło danych – NFZ Świętokrzyski Oddział Wojewódzki w Kielcach

Zestawienie ilości kadry pracującej z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych w woj. świętokrzyskim, w 2013 r.

Tabela 4. Kadra pracująca z osobami uzależnionymi

Lp.	Kwalifikacje	Stopień specjalności	Ilość osób udzielających świadczeń
1	Instruktor terapii uzależnień	w trakcie	4
2	Instruktor terapii uzależnień	specjalista	2
3	Lekarz - psychiatra	specjalista	4
4	Lekarz - psychiatra	Specjalista – 1 st.	1
5	Lekarz – psychiatra dzieci i młodzieży	specjalista	2
6	pedagog	-	4
7	Pedagog specjalny	-	1
8	Pielęgniarka	-	7
9	Położna	-	1
10	Psycholog	specjalista	7
11	Psychoterapeuta	w trakcie	2
12	Psychoterapeuta	specjalista	1
13	Specjalista terapii uzależnień	w trakcie	12
14	Specjalista terapii uzależnień	specjalistą	24
15	Duchowny wyznania rzymskokatolickiego	-	1

Źródło danych – NFZ Świętokrzyski Oddział Wojewódzki w Kielcach

Z osobami uzależnionymi/szkodliwie używającymi substancji psychoaktywnych w 2013r. pracowało łącznie 73 przedstawicieli różnych zawodów. Największą grupę zawodową stanowili specjaliści terapii uzależnień.

Poniżej przedstawiono wykaz podmiotów udzielających świadczeń w zakresie leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych.

Tabela 5. Poradnie leczenia uzależnień

Poradnie Leczenia Uzależnień			
Lp.	Nazwa podmiotu	Adres	Telefon
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Is-Med Przychodnia Specjalistyczna -	ul. Armii Krajowej 10, Jędrzejów	41 386 14 05
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "NADZIEJA RODZINIE"	ul. Karczówkowska 36, Kielce	41 335 87 55
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "PATRON"	ul. Kopernika 3, Kielce	41 344 50 27
4.	Obwód Lecznictwa Kolejowego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Sokola 50, Skarżysko-Kamienna	41 278 43 61 w132
5.	Ośrodek Leczenia Uzależnień Od Środków Psychoaktywnych "SAN DAMIANO"	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	41 315 11 40
6.	Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych I Uzależnień "ESKULAP"	ul. Sienkiewicza 80, Ostrowiec Świętokrzyski	41 265 14 24
7.	Zeta Mi Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością	ul. Denkowska 8, Ostrowiec Świętokrzyski	41 263 39 36
8.	Ośrodek Leczenia Zaburzeń Psychiczych I Uzależnień "MICHAŁÓW"	ul. Ostrowiecka 151, Starachowice	41 273 57 35
9.	Ośrodek Terapii Uzależnienia I Współuzależnienia	ul. Jana Nowaka Jeziorańskiego 65, Kielce	41 368 68 31
10.	Poradnia Zdrowia Psychicznego I Leczenia Uzależnień	ul. Stefana Batorego 11A, Busko - Zdrój	604 115 204
11.	Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Radomska 70, Starachowice	41 273 98 16
12.	Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej	ul. Bednarska 3, Pińczów, ul. Mickiewicza 24, Staszów	531 515 222 535 882 244
13.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej	ul. Partyzantów 12, Kazimierza Wielka	41 352 21 40 w38
14.	Stowarzyszenie Monar Poradnia Profilaktyki, Leczenia I Terapii Uzależnień	Malików 150B, Kielce	41 367 36 93
15.	Szpital Specjalistyczny Ducha Świętego	ul. Schinzla 13, Sandomierz	15 833 07 31
16.	Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy	ul. Jagiellońska 72, Kielce	41 345 73 46
17.	Top Medicus	ul. Słowackiego 13, Opatów	15 86 82 05
18.	Wojewódzki Szpital Zespolony w Kielcach	ul. Grunwaldzka 47, Kielce	41 367 12 08
19.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "NOWE ŻYCIE"	ul. Mleczarska 11, Włoszczowa	41 394 44 06
20.	Zespół Opieki Zdrowotnej w Końskich	ul. Gimnazjalna 41B, Końskie	41 390 22 42

Źródło danych: <http://www.nfz-kielce.pl/doc/77>

Tabela 6. Poradnie Terapii Uzależnienia Od Substancji Psychoaktywnych

Poradnie Terapii Uzależnienia Od Substancji Psychoaktywnych			
<i>Lp.</i>	<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Adres</i>	<i>Telefon</i>
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "NADZIEJA RODZINIE"	ul. Karczówkowska 36, Kielce	41 345 56 65
2.	Ośrodek Leczenia Uzależnień Od Środków Psychoaktywnych "SAN DAMIANO"	ul. Franciszkańska 10, Chęciny ul. Listopada 15, Połaniec	41 315 11 40 15 86 50 73
3.	Promedic Centrum Psychoterapii Agnieszki Nehrebeckiej	ul. Bednarska 3, Pińczów, ul. Mickiewicza 24, Staszów	531 515 222 535 882 244
4.	Stowarzyszenie „Monar” Poradnia Profilaktyki, Leczenia I Terapii Uzależnień	Malików 150B, Kielce	41 367 36 93

Źródło danych: <http://www.nfz-kielce.pl/doc/77>

Tabela 7. Oddziały/Ośrodki Rehabilitacyjne Dla Uzależnionych Od Substancji Psychoaktywnych

Oddziały/Ośrodki Rehabilitacyjne Dla Uzależnionych Od Substancji Psychoaktywnych			
<i>Lp.</i>	<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Adres</i>	<i>Telefon</i>
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "NADZIEJA RODZINIE"	Pałęgi 80	41 373 75 67
2.	Ośrodek Leczenia Uzależnień Od Środków Psychoaktywnych "SAN DAMIANO"	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	41 315 11 40
3.	Ośrodek Leczenia, Terapii I Rehabilitacji Uzależnień Dla Dzieci I Młodzieży w Lutej	Luta	41 343 25 05

Źródło danych: <http://www.nfz-kielce.pl/doc/772>

Tabela 8. Hostele Dla Uzależnionych Od Substancji Psychoaktywnych

Hostel Dla Uzależnionych Od Substancji Psychoaktywnych			
<i>Lp.</i>	<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Adres</i>	<i>Telefon</i>
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "NADZIEJA RODZINIE"	ul. Jana Nowaka Jeziorańskiego 75, Kielce	41 345 56 65
2.	Ośrodek Leczenia Uzależnień Od Środków Psychoaktywnych "SAN DAMIANO"	ul. Franciszkańska 10, Chęciny	41 315 11 40
3.	Stowarzyszenie „Monar” Hostel Dla Osób Uzależnionych	Malików 150B, Kielce	41 367 36 93

Źródło danych: <http://www.nfz-kielce.pl/doc/772>

Z zaprezentowanego zestawienia wynika, że w woj. świętokrzyskim w 2013r. istniało 20 - poradni leczenia uzależnień, 4 - poradnie terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych, 3 - oddziały/ośrodki rehabilitacyjne dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz 3 - hostele dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych.

Poniższe zestawienie ilustruje m.in. świadczeniodawców o najdłuższym czasie oczekiwania na udzielenie świadczeń w zakresie leczenia uzależnień. Wśród świadczeniodawców o najdłuższym średnim czasie oczekiwania były:

- Niepubliczny ZOZ „Nadzieja rodzinie w Kielcach - tj. poradnia leczenia uzależnień oraz oddział/ośrodek rehabilitacyjny dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych – 11 dni,
- Ośrodek Leczenia Uzależnień os środków psychoaktywnych „San Damiano” – tj. hostel dla uzależnionych od alkoholu – 60 dni.

Tabela 9. Informacja o liczbie oczekujących i średnim czasie oczekiwania na udzielenia świadczeń z zakresu leczenia uzależnień – stan na 31.12.2013r.

Komórka organizacyjna		łączna liczba św-dawców realizujących świadczenia w zakresie danej komórki organizacyjnej	łączna liczba świadczeń udzielonych w 2013r.	kategoria medyczna	wszyscy świadczeniodawcy			świadczeniodawca o najdłuższym czasie oczekiwania		
Kod	nazwa				liczba osób oczekujących	liczba osób skreślonych w ciągu ostatnich 6 mies. z listy oczekujących z powodu wykonania świadczenia	uśredniony, średni czas oczekiwania (w dniach)	nazwa	liczba oczekujących	średni czas oczekiwania
1740	PORADNIA LECZENIA UZALEŻNIENI	20	71 578	PILNE	0	0	0	brak osób oczekujących	0	0
1740	PORADNIA LECZENIA UZALEŻNIENI			STABILNE	9	8	4	NIEPUBLICZNY ZOZ "NADZIEJA RODZINIE" W KIELCACH	1	11
1746	PORADNIA TERAPII UZALEŻNIENIA OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	4	3 326	PILNE	0	0	0	brak osób oczekujących	0	0
1746	PORADNIA TERAPII UZALEŻNIENIA OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH			STABILNE	0	0	0	brak osób oczekujących	0	0
2712	ODDZIAŁ DZIENNY TERAPII UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU	4	456	PILNE	0	0	0	brak osób oczekujących	0	0
2712	ODDZIAŁ DZIENNY TERAPII UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU			STABILNE	0	0	0	brak osób oczekujących	0	0
2724	HOSTEL DLA UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU	2	66	PILNE	0	0	0	brak osób oczekujących	0	0
2724	HOSTEL DLA UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU			STABILNE	0	14	30	OSRODEK LECZENIA UZALEŻNIENI OD ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH "SAN DAMIANO" - CHĘCINY	0	60
2726	HOSTEL DLA UZALEŻNIONYCH OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	3	73	PILNE	0	0	0	brak osób oczekujących	0	0
2726	HOSTEL DLA UZALEŻNIONYCH OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH			STABILNE	0	0	0	brak osób oczekujących	0	0

4742	ODDZIAŁ/OŚRODEK LECZENIA ALKOHOLOWYCH ZESPOŁÓW ABSTYNENCYJNYCH (DETOKSYKACJI)	1	1 161	Pilne	bd	bd	bd	bd	bd	bd
4742	ODDZIAŁ/OŚRODEK LECZENIA ALKOHOLOWYCH ZESPOŁÓW ABSTYNENCYJNYCH (DETOKSYKACJI)			Stabilne	bd	bd	bd	bd	bd	bd
4744	ODDZIAŁ/OŚRODEK TERAPII UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU	1	1 672	Pilne	bd	bd	bd	bd	bd	bd
4744	ODDZIAŁ/OŚRODEK TERAPII UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU			Stabilne	bd	bd	bd	bd	bd	bd
4750	ODDZIAŁ/OŚRODEK REHABILITACYJNY DLA UZALEŻNIONYCH OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	3	291	PILNE	0	0	0	brak osób oczekujących	0	0
4750	ODDZIAŁ/OŚRODEK REHABILITACYJNY DLA UZALEŻNIONYCH OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH			STABILNE	3	58	7	NIEPUBLICZNY ZOZ "NADZIEJA RODZINIE" W KIELCACH	2	13

Źródło danych: Narodowy Fundusz Zdrowia Świętokrzyski Oddział Wojewódzki w Kielcach

3.1. Działalność poradni/ośrodków leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych w województwie świętokrzyskim

Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”

Do Poradni Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych, w 2013 r. przyjęto 67 pacjentów (61 mężczyzn i 6 kobiet). Przedział wiekowy pacjentów był następujący: 0-18 lat – 11 osób, 19-29 lat – 42 osoby, ponad 30 lat – 14. Łącznie udzielono 390 świadczeń, z czego 75 porad oraz 315 sesji psychoterapeutycznych. Ponadto, prowadzona była również terapia indywidualna dla rodzin osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych.

W Ośrodku dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych w Pałęgach przebywało 82 pacjentów (67 mężczyzn i 15 kobiet) w przedziale wiekowym: 0-18 lat – 40 osób, 19-29 lat – 41 osób, powyżej 30 lat – 1 osoba.

W Hostelu dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych przebywało 22 pacjentów (20 mężczyzn i 2 kobiety) w przedziale wiekowym: 0-18 lat – 1 osoba, 19-29 lat – 20 osób, powyżej 30 lat – 1 osoba.

Wśród pacjentów najczęściej używane były: marihuana, amfetamina, akodin. W ramach readaptacji społecznej osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych realizowano projekt „Realizacja programów wspomagających proces terapeutyczny i rehabilitacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków”. W projekcie wzięło udział 32 osoby, które opuściły ośrodki/oddziały rehabilitacji dla osób uzależnionych od narkotyków oraz członkowie ich rodzin. Natomiast w Hostelu dla Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych realizowano projekt „Programy postrehabilitacyjne adresowane do osób po ukończonym procesie leczenia”. W projekcie wzięło udział 10 osób. Podejmowane inicjatywy miały na celu m.in. utrzymanie abstynencji od środków psychoaktywnych wśród podopiecznych, poszerzenie ich zainteresowań oraz nabycie nowych umiejętności w codziennym życiu, doświadczanie różnych form aktywności i wybranie nowych sposobów spędzania czasu wolnego.

W pracy z osobami uzależnionymi pracownicy poradni/ośrodka napotykają na trudności w utrzymaniu ciągłości terapii przez pacjenta oraz jego motywacji. Znaczącym problemem była również bezradność rodzin osób uzależnionych. Z punktu widzenia placówki istniejący problem narkomanii powoduje konieczność podejmowania dalszych profilaktycznych i leczniczych, jak również kontynuowania inicjatyw już istniejących.

Ośrodek Leczenia Uzależnień od Środków Psychoaktywnych „San Damiano”

Do Poradni Leczenia Uzależnień „San Damiano” w 2013 r. zgłosiło się 12 osób (8 mężczyzn, 4 – kobiety) w przedziale wiekowym: do 18 lat: - 0 osób, 19-29 lat – 6 osób, 30 – 64 lata – 5 osób, powyżej 65 r. ż – 1 osoba. W sumie udzielono 27 porad.

Do Poradni Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych „San Damiano” zgłosiło się 28 osób (sami mężczyźni) w przedziale wiekowym: do 18 lat – 1 osoba, 19-29 lat – 19 osób, 30 -64 lata – 8 osób. Łączna ilość udzielonych porad to 220.

Ilość osób leczonych w Ośrodku Rehabilitacyjnym Uzależnień „San Damiano” wyniosła 122 (116 mężczyzn, 6 kobiet). W Hostelu dla Osób Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych „Rivotorto” przebywało 22 osoby (20 mężczyzn, 2 kobiety).

Idea readaptacji społecznej przyświeca realizatorom programu terapii w placówce przez cały czas pobytu pacjenta w ośrodku jest związana z etapem leczenia. Od początku terapii pacjent adoptuje się do życia w społeczności terapeutycznej, a następnie pacjent ponownie uczy się wchodzenia w role społeczne.

Problemy na jakie napotykają pracownicy w pracy z osobami uzależnionymi lub stosującymi szkodliwe substancje psychoaktywne zależą od wieku pacjenta i terapii na jaką się decydują oraz motywacji pacjenta. Kolejny problem dotyczy działań postrehabilitacyjnych, czyli przygotowania pacjenta do opuszczenia placówki. Brak mieszkań readaptacyjnych i programów pomocowych (zwłaszcza jeśli chodzi o wsparcie finansowe) dla pacjentów sprawia, że część z nich zbyt wcześnie wraca do dawnego środowiska, co grozi nawrotami choroby.

Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień, Stowarzyszeni MONAR

W 2013 r. do Stowarzyszenia MONAR Poradni Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień zgłosiło się i podjęło terapię 50 nowych pacjentów z problemem narkotykowym (40 mężczyzn, 10 kobiet) w następującym przedziale wiekowym: do 18 r. ż – 5 osób, 19-29 lat – 35 osób, 30-64 lata – 10 osób. Ponadto, pracownicy Stowarzyszenia pracowali z osobami kontynuującymi leczenie z 2012r. W 2013r. udzielono 3977 porad pacjentom z problemem narkotykowym oraz członkom ich rodzin. Pomoc otrzymały również osoby, które zgłaszały się w celu otrzymania skierowania do stacjonarnego ośrodka leczenia uzależnienia lub ośrodka detoksykacyjnego – wydane 24 takie dokumenty.

Pracownicy Poradni prowadzili bezpłatne programy profilaktyczne w szkołach na terenie województwa świętokrzyskiego. Terapeuci uczestniczyli w wywiadówkach z rodzicami, gdzie omawiali zagrożenia wynikające z używania substancji psychoaktywnych przez młodzież oraz propagowali zdrowy tryb życia. Ponadto. Poradnia wzięła czynny udział w Świętokrzyskich Dniach Profilaktyki, Koneckich Dniach Profilaktyki oraz uczestniczyła w Międzynarodowych Targach Edukacyjnych.

Program metadonowy

Program metadonowy realizowany jest w Powiatowym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Starachowicach. Oddziaływaniami objęto wszystkich uzależnionych od opiatów z terenu miasta, z czego 3 osoby nie przyjmowały metadonu, ale współpracowały z personelem nad utrzymaniem abstynencji. W 2013 roku w programie uczestniczyło:

- 6 pacjentów ze Starachowic,
- 13 pacjentów ze Skarżyska Kamiennej,
- 2 pacjentów z Kielc,
- 1 pacjent z Radomia,
- 1 pacjent ze Staszowa,
- 2 pacjentów ze Stalowej Woli,
- 1 pacjent z Rzeszowa.

Programem metadonowym objętych zostało 26 pacjentów (7 kobiet i 19 mężczyzn) w przedziale wiekowym: 30 -40 lat: 6 osób, 40-50 lat: 13 osób, 50- 60 lat: 7 osób. Celem realizowanego programu była:

- poprawa stanu somatycznego i psychicznego pacjentów,
- readaptacja osób uzależnionych,
- ograniczenie rozprzestrzeniania zakażeń HIV i innych.

Program w całości finansowany ze środków NFZ, a także dofinansowany ze środków Gminnego Programu Zapobiegania Narkomanii (Starachowice).

Świętokrzyskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym „Kuźnia”

Świętokrzyskie Towarzystwo Zapobiegania Patologiom Społecznym „Kuźnia” w ramach przeciwdziałania narkomanii i szerzenia działań profilaktycznych prowadził m.in.

1. punkt konsultacyjny dla osób z problemem narkomańskim i ich rodzin, który działał przy Rodzinnej Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Ostrowcu Św. Celem programu było: promowanie postaw zdrowotnych szczególnie wśród dzieci i młodzieży, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących narkotyków, dążenie do osiągnięcia i utrzymania abstynencji narkotykowej, rozwiązanie sytuacji kryzysowych związanych z narkotykami. Program kieruje pomoc do dzieci, młodzieży (i ich rodzin) zagrożonej uzależnieniem. Pomoc ta koncentruje się na działaniach wobec osób zagrożonych oraz ich środowisku, rozumianym jako potencjalne źródło patologii społecznych, w tym uzależnień.

Dzięki podjętym inicjatywom w 2013r. osiągnięto następujące rezultaty:

- z konsultacji i poradnictwa skorzystało 24 osób. Spotkania trwały najczęściej 1 godzinę. W niektórych spotkaniach udział brały całe rodziny. Większość osób brała udział w spotkaniach w sposób cykliczny. W niektórych przypadkach sesje miały charakter interwencji jedno lub kilkurazowych spotkań z terapeutą. 4 osoby zostały skierowane na terapię uzależnień w zamkniętych ośrodkach. 9 osób na program terapii w Poradni Uzależnień Towarzystwa na terenie miasta Ostrowiec Św.,

- zwiększyła się dostępność do pomocy w zakresie przeciwdziałania narkomanii poprzez skrócenie czasu oczekiwania na spotkanie z terapeutą,

- stworzony został spójny system oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez nawiązanie współpracy z innymi instytucjami działającymi w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania zjawisku narkomanii. - nawiązano współpracę z Policją, Sądem Rodzinnym i Nieletnich oraz Placówkami oświaty,

- zwiększyło się aktywne uczestnictwo samorządu lokalnego w programie przeciwdziałania narkomanii poprzez nawiązanie współpracy z Wydziałem Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miasta oraz Samorządowymi Radami Osiedla,

- przeprowadzona została ewaluacja programu polegająca na ocenie zadania przez pacjentów punktu konsultacyjnego. Wyniki jakościowe wskazały dużą skuteczność oraz zadowolenie mieszkańców z oferty. Świadczy o tym fakt, że zgłaszało się do zadania więcej osób niż można było udzielić pomocy. Osoby te były kierowane do podobnych programów finansowanych z innych źródeł oraz do innych specjalistycznych placówek.

2. punkt konsultacyjny w ostrowieckich gimnazjach dla uczniów oraz rodziców. Z konsultacji i poradnictwa skorzystało 150 osób. W tym 66 rodziców i 84 uczniów. Dominujące problemy które pojawiały się na spotkaniach to:

- trudności edukacyjne, słabe oceny, brak motywacji do nauki, samowolne opuszczanie zajęć szkolnych,

- zachowania uczniów o charakterze kontrkulturowym /np. nie przestrzeganie zasad współżycia społecznego, wybryki chuligańskie/,
- agresja słowna i fizyczna wśród rówieśników,
- poczucie bezradności i skuteczności wychowawczej wśród rodziców i opiekunów prawnych
- kontakt uczniów ze środkami psychoaktywnymi.

Spotkania trwały najczęściej 0,45h – 1h. W niektórych spotkaniach ze względu na potrzebę udział brali pracownicy innych instytucji np. kurator sądowy, policjant, pedagog szkolny, wychowawca klasy. Większość osób brała udział w spotkaniach w sposób cykliczny /kilka spotkań co tydzień/. W niektórych przypadkach sesje miały charakter interwencji jedno lub kilkurazowych spotkań z terapeutą.

3. realizował program profilaktyki wskazującej dla osób używających narkotyków pt. „Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień”. Działania skierowane były do osób młodych. Ich celem była; promocja postaw zdrowotnych szczególnie wśród dzieci i młodzieży, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących narkotyków, dążenie do osiągnięcia i utrzymania abstynencji narkotykowej, rozwiązanie sytuacji kryzysowych związanych z narkotykami.

3.2. Profilaktyczno – leczniczo działalność Aresztu Śledczego w Kielcach

W 2013 r. do Oddziału Terapeutycznego dla Skazanych Uzależnionych od Środków Odurzających lub Psychotropowych w AŚ Kielce, przyjętych zostało 74 skazanych, 35 kontynuowało leczenie. W strukturę Aresztu Śledczego w Kielcach wchodziły cztery działy, w których realizowane były działania skierowane do osób uzależnionych oraz zażywających środki odurzające tj.: Dział Ochrony, Dział Penitencjarny, Dział Terapeutyczny dla Skazanych z Niepsychotycznymi Zaburzeniami Psychicznymi lub Upośledzonych Umysłowo oraz dział Terapeutyczny dla Skazanych Uzależnionych od Środków Odurzających lub Psychotropowych.

W Dziale Penitencjarnym prowadzone były oddziaływania głównie poprzez rozmowy indywidualne z osobami pozbawionymi wolności. Skazani motywowani byli do podjęcia leczenia odwykowego i następnie kierowane do odbywania kary w systemie terapeutycznym. Wobec osób osadzonych, którzy ukończyli leczenie odwykowe prowadzone były oddziaływania mające na celu podtrzymanie pozytywnych efektów terapii oraz realizowany był dalszy plan zdrowienia.

W Dziale Terapeutycznym dla Skazanych Uzależnionych od Środków Odurzających lub Psychotropowych w sposób ciągły realizowany był podstawowy program terapii uzależnień. Główne cele programu terapii to: leczenie, rehabilitacja oraz readaptacja. Terapia i O.T. trwa 6 miesięcy.

W Dziale Terapeutycznym dla Skazanych z Niepsychotycznymi Zaburzeniami Psychicznymi lub Upośledzonymi Umysłowo realizowany był program profilaktyki narkotykowej. Miał na celu dostarczenie osadzonemu niezbędnej wiedzy dotyczącej powstawania uzależnienia od środków odurzających oraz konsekwencji jakie towarzyszą ich zażywaniu. Program obejmował osiem spotkań jednogodzinnych organizowanych dwa razy w tygodniu.

W Dziale Ochrony zostało wykonanych 137 badań na obecność narkotyków w moczu skazanych. Testy dotyczyły obecności THC oraz amfetaminy. W 2013r. w Areszcie Śledczym realizowane były następujące programy readaptacji społecznej skazanych:

1. Program readaptacji społecznej skazanych poprzez oddziaływania psychokorekcyjne z zakresu profilaktyki narkotykowej. Program skierowany był do osób pozbawionych wolności wykazujących symptomy uzależnienia od substancji psychoaktywnych, którzy przestępstwa popełnili pod wpływem środka odurzającego.

2. Program readaptacji społecznej skazanych z zakresu przeciwdziałania w zażywaniu substancji psychoaktywnych. Głównym założeniem program było nabycie przez uczestników podstawowej wiedzy z zakresu zagrożeń płynących z zażywania substancji psychoaktywnych.

Ponadto, w Areszcie Śledczym podejmowane są różnorodne dodatkowe działania wynikające z Krajowego i Wojewódzkiego programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016:

- współpraca z pełnomocnikiem Wojewody Świętokrzyskiego ds. uzależnień,
- uczestnictwo w Świętokrzyskich Dniach Profilaktyki,
- kontynuowanie współpracy z uczelniami wyższymi,
- kontynuowanie współpracy ze szkołami ponadgimnazjalnymi.

Utrudnienia w pracy terapeutycznej wynika przede wszystkim z motywacji zewnętrznej podopiecznego. Kolejnym problemem jest koncentracja skazanych na życiu więziennym i przestrzeganie zasad drugiego życia. Koncentracja na sprawach więziennych odwraca uwagę od spraw związanych z leczeniem. Innym problemem jest zbyt duża ilość skazanych pozostających pod opieką psychologów, co bez wątpienia wpływa na intensywność i częstotliwość prowadzonych oddziaływań.

Badania, monitoring i ewaluacja podejmowanych działań

4. Monitorowanie problemów narkotyków i narkomanii

W ramach systematycznego monitoringu problemów wynikających z problemów narkomanii corocznie opracowywany jest dokument informujący o aktualnym stanie w przedmiotowym zakresie. W minionym roku powstał raport pt. „Monitorowanie problemów narkotyków i narkomanii w 2012r.”, który został przedłożony Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego i przesłany do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii. Z uwagi na swoją złożoność oraz międzyinstytucjonalny przepływ informacji sprawozdawczych raport opracowywany jest zwykle pod koniec roku.

Cały dokument dostępny jest na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach.

W 2013r. nie przeprowadzono badań społecznych w zakresie zjawiska narkomanii na terenie województwa świętokrzyskiego. Przedsięwzięcie to planowane jest do realizacji w 2015 r. zgodnie założeniami programu ESPAD.

5. Podsumowanie

Wskazane w „Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 za 2013r.” cele ogólne i szczegółowe zostały osiągnięte poprzez realizację poszczególnych zadań. Szczegóły ilustruje poniższe zestawienie.

Tabela 10. Realizacja założeń Wojewódzkiego Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 za 2013r.

Realizacja założeń Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 w 2013r.		
Priorytet I Profilaktyka		
Cele ogólne	Cele szczegółowe	Zrealizowane Zadania
1. Ograniczanie tempa wzrostu popytu na narkotyki	1.1 Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganie używania środków psychoaktywnych	- upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii, -wspieranie nowoczesnych programów profilaktycznych i metod kształtowania właściwych postaw służących zdrowemu i trzeźwemu życiu, - edukowanie w kierunku uświadamiania rodziców dzieci i młodzieży o zagrożeniach wynikających z sięgania po środki psychoaktywne, -wspieranie programów profilaktyczno – edukacyjnych realizowanych w grupach ryzyka
	1.2. Podniesienie poziomu wiedzy na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku.	- uaktualnianie i upowszechnianie danych na temat rekomendowanych programów profilaktycznych oraz instytucji i placówek prowadzących działalność profilaktyczną obejmującą problematykę narkomanii, - udział w konferencjach i seminariach organizowanych przez instytucje krajowe, samorządy lokalne, organizacje pozarządowe.
	1.3.Zwiększanie liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych	- prowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób realizujących zadania profilaktyczne obejmujące problematykę narkomanii, - udzielanie wsparcia oraz współpraca merytoryczna z podmiotami prowadzącymi szkolenia z zakresu profilaktyki narkomanii.

Priorytet II		
Leczenie, rehabilitacja, ograniczenie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna.		
Cele ogólne	Cele szczegółowe	Zrealizowane Zadania
2. Podniesienie jakości leczenia, rehabilitacji, działań zmierzających do ograniczenia szkód zdrowotnych i reintegracji społecznej	2.1. Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia i rehabilitacji poprzez rozwój specjalistycznych placówek oraz programów terapeutycznych	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie placówek leczenia uzależnień i podejmowanie działań zmierzających do poprawy jakości świadczonych usług, - wspieranie nowoczesnych programów terapeutycznych dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych oraz współuzależnionych, - ewidencjonowanie na poziomie województwa istniejących podmiotów leczniczych i rehabilitacyjnych, - przystosowanie oferty leczniczo-rehabilitacyjnej do aktualnych potrzeb
	2.2. Poprawa stanu zdrowia osób uzależnionych od narkotyków	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększanie poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS u ogółu społeczeństwa oraz zmiana postaw uwzględniających odpowiedzialność za własne życie i zdrowie, - zwiększenie dostępu oraz poprawa jakości usług świadczonych w Punktach Konsultacyjno – Diagnostycznych, - gromadzenie informacji na temat przeprowadzonych badań społecznych, opracowań, analiz sytuacji epidemiologicznej HIV/AIDS w województwie świętokrzyskim.
Priorytet III.		
Badania, monitoring i ewaluacja zjawiska narkomanii w województwie świętokrzyskim		
3. Budowanie racjonalnej polityki wobec narkomanii	3.1. Współtworzenie, rozwój i konsolidacja zintegrowanego ogólnopolskiego systemu informacji o narkotykach i narkomanii	<ul style="list-style-type: none"> - gromadzenie i udostępnianie publikacji na temat narkotyków i narkomanii, - realizacja i przedłożenie Sejmikowi Województwa corocznego raportu z wykonania w danym roku Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy raport - sporządzanie w formie ankiety informacji z realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i przesłanie jej do KBPN, w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.
	Ocena zjawiska narkomanii, jego rozmiarów na terenie województwa oraz związanych z nim zagrożeń	<ul style="list-style-type: none"> - zbieranie i analizowanie danych statystycznych na poziomie wojewódzkim oraz miast i gmin. - opracowanie raportów i zestawień.

Wiodące założenia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 przyjętego do realizacji Uchwałą Nr XVI/297/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 30 stycznia 2012r. zostały w dużej mierze osiągnięte. Część podmiotów zwłaszcza: organizacje pozarządowe działające m.in. w obszarze profilaktyki narkomanii na terenie województwa, Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach, Świętokrzyskie Kuratorium Oświaty, Areszt Śledczy, samorząd województwa wykazują aktywność w przeciwdziałaniu zjawisku na terenie województwa. W dalszym ciągu obserwuje się małą aktywność jednostek samorządu terytorialnego województwa świętokrzyskiego w obszarze profilaktyki selektywnej i wskazującej.